

MÉREGTELENÍTŐ

2024.05.szám

Kedves Olvasó!

Ugyancsak próbára tettelek az áprilisi újsággal! Nem a tartalmával, hanem a formájával. Mentségem, hogy engem is nagyon próbára tett a számítógép rossz szelleme. Mert az elmentett példányt – saját hatáskörében – ismételten egy előző, szövegében szétcsúszott példányra cserélte. Hogyan? Ne kérdezd! Nem vagyok számítógépes guru. Aki az a családban, az egy se megkísérthető az én kis problémáim orvoslására minden hónap 10. napjának estéjén, mikor szétküldöm az újságot! A végeredményt Te láthattad. Ez a történet. De hogy mit tanultam én ebből!!!? Nem fejezhető ki szavakkal! Mint mikor valaki tévedésből a ragyogóan elkészített ételébe só helyett cukrot tett. És megízelve majd szörnyethal, aztán elfogadja, hogy végzetes a hiba. Hát így jártam. Hiába a szépség a tartalomban, ha kergetni kell az elszabadult sorokat, oldalakat.

Az újságom azért olvasható, de az örömöm odalett. Így hát én is alázatosan elnézést kérek Tőled a hibáért! Ma sokszorosan résen leszek, valami szelleműzést is végzek, mielőtt szétküldöm cc.80 címre.

Hadd kívánjak Neked most könnyed, nyári hangulatot az újra nyárias időhöz, amely legyen mentes a háború árnyékától. Szép nyári programokat, kellemes időjárást! És ha még töprengsz, csináltass-e klímaberendezést, fogadd el a jó tanácsomat, hívd minél előbb a szakembert, hogy hűvös szobában tölthesd idődet olvasással, zenehallgatással, családi beszélgetésekkel, jó vacsorával De vigyázz a só és cukor dobozaira!

Aranyosi Ervin: Vigadás

Azt hiszed, borongok,
akár a bolondok?
Jókedvről lemondok?
Nincs az a bolond ok!

Bezárom lelkemet,
nem vigad, nem nevet,
rossz kedvem eltemet?
Így látsz te engemet?

Azért sem búsulok,
bánaton túljutok,
vígsághoz fordulok,
kacagok, vidulok!

Kövesd hát példámat,
élem a szép mámat,
a jókedv énrám hat,
s mindenből szép válhat!

Szeressünk, ne vessünk,
boldogok lehessünk,
rosszkedvet temessünk,
víg legyen a kedvünk!

Mosolyom rád adom,
tűnjön a fájdalom,
hadd hasson rád dalom,
azt is bevállalom!

Küldöm hát levelem,
légy vidám te velem,
lelkedet nevelem,
az élet szerelem!

Ne vess hát vidáman,
járv-kelj a világban,
az ajtót kitértam,
merj élni, csak bátran!

Gondoltam egyet, ha legutóbb a gép megficskázott, most én borítom a rendet – kezdem hátulról a tartalmakat! Ne vess!!!

V I C C O L D A L

Jó napot szomszéd! Isteni volt az eper, amit tegnap küldött kóstolónak. Maga is trágyázza?

- Hát... én inkább cukrozom, de ízlések és pofonok...

A kocsmá előtt egy tökrészeg férfi fekszik az aszfalton. Egy járókelő megkérdi:

- Mi történt magával, barátom?

- Semmi. Én vagyok a kocsmá reklámja.

- Anyu, adj egy százast! - kéri Móricka édesanyját.

- Minek, kicsim?

- A sarkon áll egy bácsi, neki kellene.

- Látod, Móricka, ez szép tőled. Biztos koldulásból él a szegény öreg.

- Hát nem éppen. Fagylaltot árul.

Hajóval utazik Amerikába a skót és egész úton azon emésztli magát, hogy milyen sok az útiköltség. Amikor már majdnem a kikötőben vannak, észreveszi, hogy a hajó mellett felbukkan egy bűvár és szépen kiúszik a partra. Megvakarja a fejét, és így szól:

- Ha tudtam volna, hogy gyalog is lehet jönni

. Egy Skót a déli sörözésnél kérdezi a barátjától:

- Mi az, nem voltál tegnap a templomban?

- Dehogynem!

- Akkor úgy látszik nem vettelek észre.

- Nem is csodálom. Én gyűjtöttem az adományokat...

A kopasz skót bemegy a gyógynövényboltba:

- Állítólag az önöknél kapható hajnövesztő csodákat művel... Én is kipróbálnám.

- Rendszerben - feleli az eladó. - Kicsi vagy nagy üveggel kér?

- Kis üveggel kérek, - feleli skót - nem szeretnék túl gyakran fodrászhoz járni.

Két focista beszélget.

- Szerinted kik a legszolidabb szurkolók a világon?

- Egyértelműen a skótok.

- Miért?

- Mert azok semmit nem dobnának be a pályára.

A tanár felelteti Móríckát Archimedes törvényéből.

- Mi történik, amikor beleülsz egy vízzel teli kádba?
- Megszólal a telefon.

Vidéki kislány felel ókori történelemből.

- Mondd meg szépen, kivel harcolt Achilles a Trójai csatában?
- Plutóval.
- Egyáltalán nem! Törd még a fejed!
- Néróval.
- Szó sincs róla.
- Akkor Hektorral... de hogy valamelyik kutyánkkal, az biztos.

- Papa! Papa! - kiabál a fiú a kertből. - Most lopták el a kocsinkat!
- Láttad, ki vitte el?
- Igen!
- Felismernéd?
- Nem, de felírtam a kocsni rendszámát.

A stewardess kérdezi az utastól:

- Parancsol vacsorát?
- Miből lehet választani?
- Igen vagy nem.

Egy texasi farmer elmegy egy barátját meglátogatni Ausztráliába. A barátja körbevezeti a birtokon. Kíérnek egy nagy mezőre. A texasi farmer megjegyzi:

- Szép nagy mező ez, de nálunk, Texasban kétszer ekkorák vannak!

Bemennek egy hatalmas istállóba, a texasi ismét megszólal:

- Látom, szép teheneid vannak, de nálunk, Texasban kétszer ekkorák a tehének!

Az ausztrál kicsit zokon veszi a nagyzolást, ezért szótlanul indulnak vissza a házhoz, amikor egy csoport kenguru ugrál el mellettük. A texasi döbbenetesen megkérdi:

- Úristen, ezek meg mik voltak?

Az ausztrál félvállról:

- Miért csodálkozol, nálatok Texasban nincsenek szöcskék?

Bemegy a kocsmába egy ember a kutyájával.

- Bekapcsolhatnám a televíziót? Az enyém elromlott, a kutyám meg nagy rajongója a magyar fociválogatottnak, és sosem hagy ki egy meccset sem. A csapos beleegyezik, bekapcsolják a készüléket, a kutya leül. Támad a csapat, rúgnak egy nagy kapufát. A kutya felugrik a bárpultra, kétlábra áll és elkezd táncolni. A csapos álla leesik:
- Úristen, ez ám az öröm. És mit szokott csinálni, ha a csapat gólt rúg?
- Azt nem tudom, még csak három éve van nálam a kutyus.

Okosan gondolkodva...

Volt egy gazda, aki kiváló minőségű kukoricát termesztett.

Minden évben elnyerte a legjobb termesztett kukorica díjat. Egyik évben egy riporter interjút készített vele, és megtudott valami érdekeset arról, hogyan termeszt a növényt.

A riporter felfedezte, hogy a gazda megosztja a magjait a szomszédjaival.

– Miért osztja meg velük, amikor minden évben versenyeznek Önnel? – kérdezte a riporter.

– Hogy miért, uram – válaszolt a gazda –, nem tudja? A szél felszedi a virágport az érő kukoricáról, és tábláról táblára kavargatja. Ha a szomszédjaim gyengébb minőségű növényt termesztenek, a keresztbeporzás folyamatosan rontja a sajátom minőségét. Ha jól akarok termesztani, segítenem kell a szomszédjaimnak, hogy jó tengerit neveljenek.

Így van ez a mi életünkkel is. Azoknak, akik értelmesen és jól akarnak élni, segíteniük kell mások életét gazdagítani, mert az élet értékét azon életeken mérik, amelyeket érint. Azoknak, akik úgy döntenek, hogy boldogok lesznek, segíteniük kell másoknak boldogságot találni.

ooo

Egy antropológus játékra invitálta egy primitív afrikai törzs gyermekeit.

Egy kosár finom gyümölcsöt tett egy fatörzs mellé, és azt mondta nekik:

“Az első, aki eléri a fát, megkapja a gyümölcskosarat”.

Amikor jelezte nekik, hogy induljanak, meglepődött, hogy együtt, kéz a kézben mentek, míg elérték a fát, és megosztották a gyümölcsöt.

Amikor megkérdezte tőlük, miért tették ezt, amikor egyikőtök megkaphatta volna az egész kosarat.

Döbbenet, csodálkozva válaszoltak: "Ubuntu"

Más szóval, hogyan lehet egyikünk boldog, míg a többiek boldogtalanok.

Az "Ubuntu" civilizációjukban azt jelenti: "vagyok, mert vagyunk".

Ez a primitív törzs ismeri a transzcendens boldogság titkát, melyet minden más társadalom elvesztett, amelyek pedig civilizált társadalmaknak tekintik magukat.

Zelk Zoltán: Nem volt jogom

Nem volt jogom
válladra raknom életem,
hogy te viseld el az elviselhetetlent -
hogyan viseljem el?
Nem mentségem, ha bárhogya is szeretlek,
és büntudatom az is, hogy szeretsz.

Tatiosz: Az ember azt teszi, amire képes

Vajon tudod-e, mi az amire az ember képes?

- Ugye nem tudod. Pedig bizonyára voltál már – hiszen mindenki volt – olyan átkozottul gonosz helyzetben, amikor erődet a kétségbeesésig megfeszítve ezt kívántad: „Bárcsak többet tehetnék valakiért – egy kagylóért, egy fűszálért, egy kutyaért, egy emberért”

Tudom, voltál már olyan helyzetben, amikor „valaki” – mondjuk egy ember – rád emelte tekintetét, és szemei némán kérleltek: „Segíts nekem!” – Te pedig elfordultál, mert féltél I, hogy te volnál az, aki arra hivatott, hogy őt felemelje...

De mégis szívből kívántad: bárcsak tehetnél „valamit” érte, vagy még annál is többet. Ezért visszaneztél rá, ő pedig ugyanazt a kifejezést viselte arcán, mint az első pillanatban; a könnyörgés megkövesült a tekintetében, ami ilyesfélét jelentett: „Nem tudnál mégis tenni valamit értem?”

Talán soha nem féltél úgy még magadtól, mint most – gyöngye pillanataid megakadályoztak ebben.

Vajon tudnál-e ezek után lelkiismereted szemébe nézni, tovább hurcolva az érdektelenség bűnét szívedben, amely feketére festi az emberi lelket, és amit sok helyütt a világban önzésnek neveznek. Én csak így becézem „idegen hatalom.”

Most pedig arra kérlek, válaszolj a kérdésre: Az ember mindig azt teszi, amire képes? És te ezt válaszolod: igen.

Ha kevés volt – mondod -, ennyire futotta, a sekély vízbe még senki sem fulladt bele. Ha pedig sok volt – ezt is tőled idézem – a mélybe jutottál, pontosan oda, ahol a felemelkedni vágyót felkaroltad. Az ember törékeny holmi. Érje be hát az eléggel – ezt még mindig te mondod.

De vajon mit jelent a léleknek ez a szó: Elég?

/Tatiosz (Kr.e.368-289) Hiosz szigetén született, Athénban Platon Akadémiáján tanult bölcséletet Itt ismerte meg Arisztotelészt. Hazatérve megházaso-dott, majd amikor hírért vette a Peripatosz egyetem megalapításának, 33 éve-sen ismét tanulni kezdett, majd tanított is Arisztotelész iskolájában. 325-ben végleg hazaköltözött és megnyitotta saját, a Szeretet Tanításai iskoláját./

Az alábbi történetet már évekkkel előbb megosztottuk Veled. Most ide kívánkozok a tartalom miatt – a bátor, másokra gondoló magatartás példája. Sajnos, továbbiakat nem tudunk a családról.

Egy keskeny út

1986. január 3-án a körzeti nőgyógyász beutalt az egyik budapesti klinikára, mert a terhesség első hónapjaiban szokásos, kötelező rákszűrés „eredménye” P4-es cytológiai lelet lett.

A klinikán az első hét alapos kivizsgálással telt el. Izgatottan és mégis reménykedve vártam a laboratóriumi eredmények megérkezését.

Tizenegyedikén, amikor hozzám értek, a professzor anélkül, hogy bármi mást mondott volna, megkérdezte, hogy hány élő gyermekem van? Olyan oda nem illőnek látszó és rosszat sejtető volt ez a kérdés, hogy nem is tudtam hirtelen válaszolni. Vizit után behívtak a professzor szobájába, az osztályos orvossal várt rám. Közölték, hogy rosszindulatú daganatom van, és ezért azonnali beavatkozásra, operációra van szükség.

- Nem áztatjuk Önt. Látnia kell a helyzete súlyosságát, mert ha jobbnak hinné, mint amilyen, akkor esetleg a gyerek megszületése utánra akarná halasztani a műtétet. Márpedig nincs idő a halogatásra. Ha napokon belül eltávolítjuk a méhét - ami természetesen egyúttal a terhesség megszakítását is jelenti - még lesz esélye a túlélésre, különben nem.

Nem tudtam visszatartani a könnyeimet. Csak azt hajtogattam:

- De ez a gyerek már él, mozog.

A két orvos egymást támogatva próbált meggyőzni:

Számoljon asszonyom! Mi több, a négy vagy az egy? Magának már van négy élő, egészséges gyermeke, ha nem egyezik bele, nem tudja felnevelni őket. Rájuk kell gondolnia! Anyára van szükségük és nem egy sírra, ahová virágot vihetnek.

Iszonyú érzés volt szembekerülni ezzel a rettegett betegséggel és azzal a helyzettel, hogy az életem ára: megöletni a gyermekemet.

Attól kezdve nem volt nyugalmam, gyötört ez a választási kényszer. Egyik megoldást sem találtam elfogadhatónak. Nem akartam, hogy elvegyék tőlem ezt az ötödiket, ugyanakkor hatott rám az is, amit az orvosok és az egész kórházi légkör, a nővérek és a betegek sugalltak. Nehéz anyagi körülmények között éltünk egy alig több mint ötven négyzetméteres lakásban, a legidősebb gyermekünk is csak kilencéves volt, rokonainkra nem számíthattunk. Ilyen helyzetben talán tényleg felelőtlenség itt hagyni a férjemet öt vagy négy kicsivel. Ezt mondta az eszem, a szívem azonban azt, hogy nem szabad egy másik ember élete árán meggyógyulni. Kinek van joga megmondani, melyikünk élete a fontosabb? A napok közben teltek egymás után, és már nem lehetett tovább halogatni a döntést. Az orvosok tapintatosan, de érezhető türelmetlenséggel sürgették a beleegyező nyilatkozat aláírását.

Nyugtalanágomban a folyosókat járva gyakran láttam, amikor mentősök rohantak be, inkubátorban egészen kis babát hozva. Lám, az emberi tudás őket már valószínűleg képes lesz életben tartani, bárcsak az én kicsimnek is legalább annyi esélye lenne, mint egy ilyen koraszülöttnék! A végső döntés előtt magamra maradtam, rá kellett döbbernem: nincs ember, aki segíteni tudna! És abban a pillanatban, ahogy ezt felismertem, megérkezett a segítség! A tudatom alól, a lelkem mélyéből megvilágosodott bennem az Ő neve, az Övé, akire gyermekkorom óta még csak nem is gondoltam.

- Uram, olyan vagyok, mintha keresztre feszítettek volna. Kérlek, segíts!

Bementem a kórterembe és a kimerültségtől elaludtam. Álmomban egy férfihang szólt hozzám: „Ne öld meg a gyermekedet! Én adok erőt.” Hetek óta először ébredtem derűsen, aggodalom nélkül.

A nővér éppen akkor jött be a bébidoppal. Ezzel a műszerrel az anyák naponta meghallgathatták a méhükben lévő baba szívhangját. Ezt nálam a tervezett beavatkozás miatt eddig elhagyták. Most én is magamhoz hívtam a nővért:

- Kérem, jöjjön ide is, hallgassuk meg a baba szívét!

Értetlenül, zavartan nézett rám.

Kérem, jöjjön, nem lesz műtét!

Bennem ezután minden elrendezetté vált, ugyanakkor a klinikán igen nehéz lett a helyzetem. A vizsgálat után az osztályos orvos hamarosan üzent, hogy keressem fel. Valósággal magán kívül volt, már értesült a döntésemről. Kiabált:

- Ennek az egésznek semmi értelme. A huszonnyolcadik hétnél tovább úgysem tudja kihordani a terhességét, és ha akkor esetleg meg is születik egy körülbelül egykilós gyermek, még mindig kérdés, hogy életben marad-e? Maga viszont minden esélyét elveszti, a daganat is fejlődni fog, kezelhetetlen lesz és a szülés után áttételek jelentkeznek majd. Eddig azt hittem, azért van négy gyereke, mert szereti őket, de már tudom, hogy csak felelőtlenségből. Már nem is magát sajnálom; majd eltemetik, megeszik a kukacok és kész, de mi lesz a gyermekeivel, azok anyja nélkül fognak felnőni. Azt hiszi, hálásak lesznek ezért? Téved, utálni fogják az árvaságukért.

Megsajnálta, nagyon rosszul nézett ki. Talán eszébe jutott az a több száz vagy ezer magzatelhajtás, amit addig csinált, hogy talán mégis emberek voltak, nem pedig egyszerűen csak megszületendő problémák. Hallgatott egy kicsit, aztán csendesebben folytatta.

- Elismerem, nehéz napjai lehettek, a rák valóban félelmetes betegség, nem csoda, ha már nem képes helyes döntést hozni. Pedig higgye el, egy gyors operációval még meggyógyíthatnánk.

A nővérek és a betegtársaim eddig sajnáltak. Itt valamennyien veszélyeztetett terhességgel feküdtek. Sokuknak talán épp azért vált kétségessé a kívánt gyermek, mert korábban a nem kívántakat elvetették. Most, mikor megtudták, hogy a betegségem ellenére sem egyezem bele az abortuszba, becsmélő

szavakat használva támadtak rám. Ebben a helyzetben jutott eszembe a férjemnek egy régebbi munkatársa, akit személyesen ugyan nem ismertem, de tudtam róla, hogy katolikus keresztény hitét megvallva és vállalva él.

Telefonon kerestem meg, ő volt az első ember, aki megértette a problémámat. Még aznap elment a férjemhez - akivel én csak látogatáskor tudtam volna beszélni, mert otthon nem volt telefonunk, és segítségét is felajánlva tájékoztatta a döntésemről. Férjem gyermekkorától ateista környezetben élt, meggyőződéses materialista volt, csak később tudtam meg, hogy évek óta kérte imában az általa csak "feltételesen" elfogadott Istentől a hit kegyelmét.

Lélekben tehát arra is fel kellett készülnöm, hogy nem fogja elfogadni a választásomat, de nem így történt. Mikor megtudta tőlem, ki adott és ad erőt, hit töltötte el őt is.

1986. március 1-jén szentségi házasságot kötöttünk, ugyanazon a napon részesült négy gyermekünk a keresztség, én pedig a betegek szentségében. Június 6-án áldott állapotom kilencedig hónapjában 4,3 kg testsúllyal megszületett Gábor fiam. A műtétemre csak a szoptatási időszak befejezése után, 1987 áprilisában került sor.

Gábor - akinek az emberi tudomány szerint meg sem lett volna szabad születnie - ma már három és fél éves, és esténként együtt imádkozik velünk, szüleivel és testvéreivel Urunkhoz, Istenünkhöz.

Csak az életem,
Nincs másom nekem.
De az életem
Veled megfelezem.
A szeretetem az életem.
De az a Tiéd, Tiéd Kedvesem.
S ha örök álmra hajtom fejem,
Ha a testem végleg megpihen,
A halál sem lesz veszteség nekem,
Mert utolsó éveim, Kedvesem
Megoszthattam Veled, Veled, Veled.

Fekete István: Két Anya

A gyermek szép volt és egészséges. A bába azt mondta, ilyen gyerek még nem jött ki a keze alól, de a bába annyiszor mondta ezt már, hogy ő maga sem hitte. De az anya hitte, az apa hitte, és a bába járandóságon felül még egy választási malacot is kapott, igaz, a legkisebbet.

És a másik gyerek is szép volt és egészséges. A csodálatos az volt, hogy ez a két gyerek úgy hasonlított egymáshoz, mint két tojás, pedig nem egy anyától születtek...

Ilyesmi előfordul.

Ugyanez a bába azonban itt nem mondott semmit a gyereket illetően, csak komoran állt az ágy mellett, és nézte a másik asszony lázas, cserepes szája szélét.

– Ha nem lennél beteg, azt mondanám, ledolgozod, de ki tudja, mikor állsz lábra? Addig adhatnál egy libát.

– Nem az enyéme a libák – suttogta a leány.

A bába felfortyant:

– Hát a tűz égesse meg azt a bitangot, ha már szégyenbe döntött, fizesse meg, vagy úgy kinyitom a számat, hogy a felesége is meghallja!

És bevágta az ajtót.

A bába öreg volt, és annyi szennyest látta már a világnak, hogy beledurvult, mint a kéz a kötőrésbe, de talán mégse csinált volna patáliát, ha ez az asszony megmarad. De nem maradt meg. A láz váratlanul felcsapott, és elégette.

A bába tehát elment ahhoz a másik házhoz, tele bosszúval, annál is inkább, mert az ajándék malac fogta magát, és megdöglött.

Gondolkozott, hogy kinyissa-e hát a száját, de mivel könnyűnek látszott az eset, és azon a szegény halott lányon már úgysem lehet segíteni, elhatározta, hogy két malacért – de egészséges két malacért – inkább hallgat.

A férfi úgy fogadta, mintha egy csúnya, nagy varangy totyogott volna a szobába. Utálkozott, de az utálat önmagának is szólt.

– Na, mi van, Gerebné?

– A Nacának vége.

– Hallottam, szegény...

– Aztán... nem azért mondom, de a gyereken kívül nem maradt ott semmi, még nekem is adós maradt...

– Hát aztán? – öntötte el a méreg a férfit.

A bába arca olyan lett, mint a lárva, és szeme kegyesen a padlás felé fordult.

– Nem jó az ilyesmit a feleségnek megtudni, ugye... elapadhat a teje... meg a malac is megdöglött. Csak én tudom meg az anyja... egyiket neki adnám, meg hát a gyerek is...

A férfi legszívesebben eltaposta volna a bábát, legszívesebben a haját tépte

volna, vagy jó lett volna egy széket összetörni, de a méltóság is valami... meg a veszedelem is valami... azért csak suttogott:

– Ne zsaroljon... majd gondolkodom, de malacot nem. Majd valami mást. Jöjjön máskor, most pedig menjen az asszonyhoz, az a maga dolga.

De az ilyen öreg bábát nehéz kiismerni. Az ilyen öreg bába nem fél az ördögtől sem, nemhogy egy férfitől – aki végeredményben semmi más, csak férfi –, lement a fiatal anyához, és elmondott mindent.

Ezt hát leráztam – gondolta a férfi, ámbár nem volt nyugodt, és lelkiismerete megnyugtatóására bement a városba, ivott egy kicsit, és hatalmas csokrot vitt a feleségének.

Az asszony úgy feküdt, mintha viaszból lenne, vagy alabástromból, akihez nem lehet hozzányúlni, mert eltörik. Ezt érezte a férfi, aki döbbenetben állt a csokorral.

– Valami baj van?

Az asszony szeme, mint a tört vizes üveg, és karja alig mozdul, amint a lába felé int.

– Már nincs.

És lábtól ott feküdt egyformán pólyálva, egyformán tisztán, angyali üdén két egyforma gyerek.

A férj csak kitántorodott a szobából. Most már semmi akadály nem volt, hogy összetörje a széket, és annak se, hogy a haját tépje. Annak se, hogy leigya magát, és bátorságot véve újra be ne menjen asszonyához. Először úgy gondolta, hogy keményen „rendet csinál”, de a fekvő asszony, a fehér arc lefékezte.

– Angyalom, beismerem... de most már vessünk véget ennek a komédiának....

– Nem.

– De ez a szégyen.

– Már nem az.

– Szépen visszavisszük... megfizetem nekik...

– Nem! Nem! A magáé ez is, és az enyém most már. Vagy elmegyek én is.

A férj könyörgött, rimánkodott, káromkodott, fenyegetett, végül odalépett az ágy végéhez, és Heródesként kinyújtotta kezét.

Az asszony meg se moccan. A csend, mint az ólom, s a férfi lassan süppedt össze, mint a májusi hó.

– Melyik az? – hörögte, és kitántorgott a szobából.

Aztán elköltöztek idegen vidékre. A bába megkapta a malacot s a halott anyja a pénzt. Lehet, hogy hallgattak, lehet, hogy nem, de az új helyen mindenki nagyon szerette az „ikreket” – csodálatos! –, még az apa is. Titokban elnézte őket, elnézegette, aztán megcsóválta a fejét.

Az asszony pedig hallgatott. Hosszú, hosszú éveken át, amíg az egyik év háborút nem hozott a világra. Háborút, könnyet és vért. S az egyik fiú elesett. A házat megroskaszította a gyász, s a fehér könnyek nyomtalanul peregtek le

a fekete gondolatok szárnyán.

Requiem után együtt ült a két öreg.

Egyszerre emelték fel a fejüket, egyszerre simult össze a két szem, mondva, kérdeve, kutatva. Aztán a férfi lehajtotta a fejét.

– Most már ne is mondja meg, szívem.

És ne csóváld a fejed, kegyes olvasó, az írói fantázia eme kibicsaklásán. Ilyen történetet csak az élet mer írni. Azóta meghalt már az apa s a másik fiú is, de az anya még él. Itt, köztünk.

Radnóti Miklós: Hajnali kert

Az alvó házból csöndesen
kijött a feleségem,
egy könnyű felleg úszik ép
fölötte fenn az égen.

Mellém ül és a hajnali
nedves füvek most boldogan
felé sikongnak, hallani
és fordul már a hallgatag
virágok szára, jár a fény
s megvillan rajtuk néhol,
nesz támad itt, toll villan ott
s kakaska kukkorékol.
Rigó pityeg választ s a kert
susogni kezd, minden bokor
alján apró fütty bujdokol,
kibomlik sok hűvös levél,
s felfénylik itt egy szalmaszál
a fűben és két ág között
kis pókok fényes hada száll.

Ülünk a fényben, hallgatunk,
fejünk felett a nap kering
s leheletével szárogatja
harmattól nedves vállaink.

József Attila: Ad sidera...

Anyám, ki már a messzi végtelen vagy
s nem gyötrődöl, hogy nincs kenyér megint,
nem sápadsz el, ha szűkös este int,
hogy kis rikkancs fiad vérébe jajgat.

Anyám, ki már a néma végtelen vagy
s borús szemed fiadra nem tekint,
ó, meg ne lásd az ólom öklű kint –
miatta zúg e tört, betegre vert agy.

Anyám, falat kenyért sem ér az élet!
De nagy hitem van s szép jövőnek élek:
Ne ordítson pénzért gyerektorok.
S tudjon zokogni anyja temetésén.

S ne rúgjon még az Ember szenvedésén
a Pénz.

Téglás-Hajós Éva – Pütkösdí szonett

Ott ülnek ők, magukra hagyottan,
a csüggedt-gyáván összebújók,
az arcukra titkon kámzsát húzóok,
vacogó félelembe fagyottan,

legott rohanó szél vad erejétől
zúgva hasad fel a menyei kárpit,
s lángnyelvek ragyogó tüze válik
férfi-merészség védpajzsává. Hevétől

olvad a dermedt szó, hittel hirdetik
útjukat fehér galambok követik
száz nép nyelvén a Mester tanát

Kellenének most is láng-szemű fények,
hogy Földünkön értse milliárd lélek
a tűz-áldotta Béke szavát!

A közelmúltban egy jócskán 80 feletti bácsi indulattal nekem támadt, mert a pápára nem tudott támadni. Hogy miért nem szüntetik már meg a cölibátust? Most egy hiteles idős szerzetes pap vallomását találtam a témáról. Engedélyével közlöm Veled, Olvasó! Engem mélyen meghatott.

Ha nem érdekel a téma, lapozz!

A szerző jezsuitaként, a szegedi Szemináriumban volt spirituális, majd később a Jezsuita Noviciátus magisztere.

Hofher József SJ: Nem akarok cölibátusban élni!

Talán első pillanatban megdöbbenő a kijelentés, de lássuk miről is van szó! Mikor meghallják, hogy katolikus szerzetes-pap vagyok, sokan mondják: akkor maga önmegtartóztató életet él.

ÖNMEGTARTÓZTATÁS. Brutális szó, kifejezés. Soha sem szerettem, de úgy tűnt, nincs más, ezt kell elfogadnom, ha „cölibátusról” beszélnek az emberek. Erre gondolnak.

Talán a „szervedélyes szeretet” fogalmának ez a furcsa eltorzítása is közre játszott abban, hogy megfogyatkozzanak a hivatások. Mert ugye,- Ki akar egy életen át „megtartóztatásban” élni?

„Önmegtartóztatás” – Mitől? Első pillanatban úgy is érthetem, hogy talán „önmagától” tartóztatja meg magát az ember? Elvesztette énjét/önmagát? Így jön létre a „papi szerep”, ami dekoráció és már nincs semmi mögötte.

Főleg a személyes én hiányzik. Szolgálattevő, piciny bárgyú mosollyal teszi a dolgát jobb esetben. „Klerikus”

A közösségépítés viszont Én – Te kapcsolatot feltételez. Ez nem személytelen hivatali kapcsolat. Ez együttlét. Ez az, amit a fenti típus nem ismer, - amit nem tapasztalt.

„Önmegtartóztatás” – Mitől?

Hát természetesen (itt vagyunk az embereket leginkább izgató dolognál), a szextől. De ha EMBER vagyok, akkor ez azt jelenti, hogy TEST, LÉLEK, SZELLEM vegyülete vagyok. Ezért a szexualitás már a fogantatásom pillanatában bennem van. Így lettem kisfiú, vagy kislány. (Vannak, akik ezt nem így látják, ezért örökké azt kérdezik maguktól, hogy ki is vagyok én?) Még a második isteni személy, aki emberré lett, Ő is fiúcskának született. A Teremtő döntött erről. Mégis lehetett egészséges önképe. „Fiam vagy!” És valóban FIÚ lett, az emberfia!

Sok pap és szerzetes - mivel nem lehet családja -, úgy érzi magát, mint „hermafrodita”, valamilyen nehezen meghatározható élőlény, de mégis milyen szép, olyan különleges. Patologikus szinten (hiszen azért itt vannak fokozaatok) ez egy torz kiválasztottság tudathoz vezethet, egy fensőbbrendűségi tudat, egy különlegességi tudat kialakulásához.

„Nem lehet gyermeked, - de ne aggódj: mondják már a szemináriumban - mert így minden gyermek a te gyermeked lesz.”

Hogyha egészséges az ember és az első keresztelő alkalmával kézbe vesz egy ilyen csöppséget (ha mer!), rájön arra, hogy ez itt valami egészen más. Nem sajnálkozik, hogy: „Jaj, bezzeg nekem...” –

Ilyenkor amit tehetünk, leborulunk a csoda előtt, amit szemeink látnak és *próbáljuk őszintén megköszönni* azt, „aki és ami vagyok”. Később egy csöndes időben (nem merülök önámításba), még hosszan-hosszan elbeszélgetek a Teremtővel..

No és most jön a lényeg, amiért ezt az egészet leírom! Nem cölibátusban, nem önmegtartóztatásban akarok élni, hanem SZENVEDÉLYES SZERETET-ben! A kifejezés minden tagja csodálatos!

SZERETET

Vagyis mindez annyit jelent a teljesség értelmében, hogy ha igaz, hogy: „Senkinek sincs nagyobb szeretete, mint aki életét adja barátaiért”, akkor emberi értelemben, reálisan, ez egyszer fordulhat elő, mert utána már átlépett egy transzcendens valóságba.

De valahol mégis úgy érezzük, hogy valóban nem lehet szeretet nélkül élni, ezért átvitt értelemben meghalhatok a fiamért, a páromért, egy közösségért, de nem Jézusi értelemben, mert ő valóságosan meghalt a szeretete csúcspontján és az általunk tisztelt szentek is így tettek.

Azért is remek ez a szó, mert aszexuális. Férfiért és Nőért egyaránt meghalhatok, nem kell önmegtartóztatónak lenni. Amikor azt mondom, hogy szeretetben élek - mert ez az életformám -, mindenre gondolok, de önmegtartóztatásra nem. Hála Istennek, mert akkor önközpontú dög lennék, aki magának él, és nem akar meghalni másokért. Tehát a „cölibátusnál” sokkal jobb, ha azt mondom, hogy szeretetben élek, de mivel teljességgel csak egyszer élhetem meg ezt a csodát (ha életem folyamán egyáltalán lesz bátorságom erre), valami jelzőt kellene a „szeretet” szó mellé biggyeszteni, mert ez, ahogy említettem már, túlságosan transzcendens, én pedig (egyenlőre) túlságosan hús vér ember is vagyok.

Próbálok visszatérni az eredeti problémafelvetésemhez: Milyen életállapotban élek? És ekkor megszólal bennem, a szívem szerint áhított jelző:

SZENVEDÉLY! A szenvedély nem önmegtartóztatás, sőt sokkal inkább lángolás. „SZENVEDÉLYES SZERETET!” Igen! Ez inspirál.

Szenvedélyes élet. Ennek nincs aszexuális tartalma. Szenvedélyesen mindenkit lehet és szabad szeretni. Miért érzem ezt jobbnak, mintha szeretetet mondanék? Ahogy jeleztem, a szeretet számomra inkább transzcendens tartalmat hordoz. A szenvedélynek van egy masszív evilági dimenziója is, pont ez adja meg az ízt, hogy élet és halál közt pulzálók. Valamiféle extatikus állapot is. (Mert ilyennek képzelte el a Teremtő az emberi életet.) Szüntelen extázisban élni annyi, mint húsvétban élni! Életből a halálba – halálból az életre. Ezt élte az ember Jézus is közöttünk.

A szenvedélyt nem lehet választani. Ebbe belezuhan az ember. Cölibátust lehet választani, de amint említettem, ez számomra valahogy a sok mellék-

zöngé miatt nem az igazi.

Szenvedély! Számomra ez az állapot semmiféle kötöttséget, kényszert nem jelent. Abszolút szabadság! Szenvedélyesen, szabadon, örömmel, szeretettel

A szenvedély nem tökéletesség. Olyan, mint az ember, aki szintén nem tökéletes. Bár bűnös ember vagyok, de szeretetre törekszem.

Szenvedélyes vagyok és szenvedélyesen tudok szeretni, keresni, kutatni, „míg bele nem fehérül a száj is!” (József Attila).

Nincs benne birtoklás! Igaz, mondjuk, hogy valaki az alkoholnak a rabja (fogva tartja a szenvedélye), de ez a szenvedélye nem személyes viszony. Lehet egy személyt, a társamat is magamhoz kötni, de ez már nem szenvedélyes szeretet, hanem birtoklás, a másik ember eszközzé tétele. A szenvedélyem tárgya lett, szoktuk volt mondani.

A szenvedély mellett van fájdalom is. A szenvedélyes szeretet, ha hiteles, valahol keresztre feszítettséget is jelenthet. A szenvedély feltételezi a keresztet. A kifejezés is tartalmazza ezt: szenved-ély.

Jézus úgy szerette az embert, hogy „elment érte a kereszthalálig”.

Nem az Atya küldte, Ő akart jönni. Nem tett fogadalmat. Egyszerűen csak EMBER volt. Ő volt az Emberfia, akinek a szenvedélyes szeretet miatt, „nem volt hol lehajtania fejét”. „Csak” égő, szenvedélyes szeretete volt. Semmije sem volt. Istállóban született és egy idegen sírjában temették el!

A szenvedélyben van valami ŐRÜLTSEG is. Ezt írja Szent Pál is a római levélben: „Ti okosak vagytok, mi balgák, ostobák ...”

Pál tudta szenvedélyesen gyűlölni Jézust, de szenvedélyesen szeretni is! Végül szenvedélyes szeretettel meghalt mesteréért. Így volt tökéletes és hiteles jézusi ember.

A szenvedélyesség nem vallási kategória. Teremtett valóságunkhoz tartozik. CSAK ÍGY LEHET EMBERI ÉLETET ÉLNI! CSAK ÍGY ÉRDEMES!

Ezért példaképeim a szent örültek!

Ha van „REND”, akkor az ŐRÜLTEK RENDJÉHEZ akarok tartozni.

Az oroszoknál létezett a szent örültek tisztelete. Szent Prokopijt és Joant ábrázoló ikont választottam ezüstmisés szentképemnek, rajta a fenti páli szöveggel.

Valójában Loyolai Szent Ignác is egy kicsit örült volt. Így született Jézus Társasága is. Az ember Jézus, A SZENT ŐRÜLT, örületesen szerette Atyját!

Az Ő Társaságába akarok tartozni. Szeretném elénekelni neki Pierrot dalát: „Ha sírni látod a bohócot”

(A fehér arcra könnycseppek vannak festve, - ő Pierrot)

„Ha sírni látod a bohócot, tudd meg, miattad sír.

arcán gördül végig minden, amit a szíve már nem bír,

ha sírni látod a bohócot, nyújtsd felé hús kezéd;

legyen tenyered forrás, miben arcát fürdeted.”)

Sigrid Köder, ez a fantasztikus festő, tucat számra festette bibliai témájú képeit, köztük jó pár képen Jézust a kereszten, mint bohócot, Pierrót.

A SZENVEDÉLYBEN, ahogy már említettem, természetes, hogy van fájdalom, van könny, van veríték. E nélkül nincs szenvedély.

És akkor még maradt meggondolni való: A SZERELEM. Ez megint csak szűkített értelemben használható. A SZERELEM egy férfi és egy nő kapcsolására lefoglalt szó! Volt egy rendtársam, aki mindig megkérdezte tőlem: „Szerelmes vagy még Jézusba?” Ugyan így a házaspárokat: „Szerelmesek vagytok még egymásba?” Mégis kicsit groteszkül hatott rám. Egy szerzetes nő még talán mondhatja, hogy szerelmes vagyok Jézusba, de egy férfi ...? A szerelem szó szintén hordoz szexuális tartalmat. Ezzel nincs is baj. A házassági szerelem elhált szerelmet, kapcsolatot jelent. Így szép és hiteles a szerelmük, a kapcsolatuk.

Én tehát maradok a SZENVEDÉLYES SZERETET mellett. EMBERI, DE EGYBEN ISTENI IS. Egy rendi dokumentumunkban olvasom: A jezsuita bűnös ember, de szenvedélyes szeretettel próbálja szeretni Jézust! Halál és feltámadás!

„Halálotat, halálotat hirdetem és élem, és hittel vallom feltámadásomat/ feltámadásodat bennem.”Milyen egyszerű! És milyen nagyszerű, hogy így fogadsz el engem! Így kellettem neked. Gyengén és törékenyen.

SZENVEDÉLYES SZERETET. Nincs benne önmegtartóztatás! Nincs benne kényszer. SZABADON, ÖRÖMMEL, SZERETTEL ÉS FÁJDALOMMAL. AGÓNIA ÉS EXTÁZIS

Ilyen minden igaz emberi, személyes kapcsolat: a házasság és a barátság is!

Ezt a kis „teológiai pamfletet” azoknak ajánlom, akik Jézus iránti „szenvedélyes szeretetük” miatt a „cölibátust a rosszul interpretált, vallásos kereszténység oltárán” sokszor megszenvedték, de mégis vállalták a szenvedélyes szeretet melletti elkötelezettségüket. Mindezt bátorításként és az irántuk érzett megbecsülésem, tiszteletem jeleként írtam...

ooo

A lelkipogondozó vallomása

Az óriás Kristófot az a vágy fűtötte, hogy szolgálatait a leghatalmasabb úrnak ajánlja fel. Először egy király szolgálatába állt, de mert ez félt az ördögtől, ott hagyta, és az ördög szolgálatába szegődött. Csakhogy az ördög is félt a kereszt jelétől - így jutott el Kristóf végül Krisztushoz. Amikor Krisztust kereste, egy remete azt tanácsolta neki, hogy ha Krisztussal akar találkozni, keresztelkedjék meg és legyen a felebarátai szolgálatára. Kristóf megfogadta a tanácsot. Volt ott egy hatalmas folyó, melyen a zarándokok mindig csak nagy félelemmel tudtak átkelni. A remete ajánlotta Kristófnak, hogy hatalmas erejét itt állítsa az emberek szolgálatába. Ha a folyóhoz érkezik valaki és fél a víz sodrától, segítsen az átkelésben. Kristóf szót fogadott. Egy éjjel úgy hallotta, mintha a nevéen szólították volna. Egy szegényes külsejű gyermek állt kunyhója előtt, és a segítségét kérte. Kristóf szívesen teljesítette kérését, már

csak azért is, mert a kicsi könnyű tehernek ígérkezett hatalmas vállai számára. Amint azonban a folyó közepe felé tartott, a teher mind nehezebb lett, mintha ólmot cipelt volna. Csaknem a víz alá merült a súlya alatt, s minden erejét össze kellett szednie, hogy átérjen a túlsó partra. Ott azután a kisfiú elmagyarázta: "Ami a válladat nyomta, több volt, mint az egész világ. A Teremtőd volt az, akit áthoztál, én ugyanis a Krisztus vagyok, aki a leghatalmasabb és akinek szolgálni akartál."

Kovács András Ferenc : És Christophorus énekelt

vinnélek át a mély vízen
nyakamban ülnél vállamon
segíts vad árba szállanom
vinnélek át a mély vízen
mint csillagot nagy éj viszen
mint szél nyaraknak illatát
miként rügyecskét ringat ág
hordozlak mint a fájdalom
vinnélek át a gyors vízen
nyakamban ülnél vállamon
segíts sodrásban állanom
vinnélek át a gyors vízen
mint mindenséget sors viszen
miként rügyecskét ringat ág
halálom rajtad villan át
ha gyermek még a fájdalom
vinnélek át a mély vízen
nyakamban ülnél vállamon
segíts sodrásban állanom
vinnélek át a mély vízen
mint szívverést ha vér viszen
miként rügyecskét ringat ág
ha semmiségbe illan át
a súly a sodró fájdalom
vinnélek át a gyors vízen
nyakamban ülnél vállamon
segíts vétkemtől válanom
vinnélek át a gyors vízen
mint teljességet torz viszen
úgy hordanálak vállamon
ringatva mint a fájdalom
miként rügyecskét ringat ág
mint szél a széna illatát
vak úr szülötte csillagát

Babits Mihály: A lírikus epilógja

Csak én bírok versemnek hőse lenni,
első s utolsó mindenik dalomban:
a mindenséget vágyom versbe venni,
de még tovább magamnál nem jutottam.

S már azt hiszem: nincs rajtam kívül semmi,
de hogyha van is, Isten tudja hogy van?
Vak dióként dióban zárva lenni
s törésre várni beh megundorodtam.

Bűvös körömből nincsen mód kitörnöm,
csak nyílam szökhet rajta át: a vágy -
de jól tudom, vágyam sejtése csalfa.

Én maradok: magam számára börtön,
mert én vagyok az alany és a tárgy,
jaj én vagyok az ómega s az alfa

József Attila: Pünkösöd előtt

Szent, éhes lelkem, pünkösöd ünnepére,
Mint jóllakott tűzok, magadba hullva
Feledd, hogy büszke, forró szárnyadat
Cibálja, tépi vérek irigy ujjá.
Hiszen tudod már mi a Végtelenség:
A Végtelenség az a magyar bánat
S hiába vergődsz haló hattyúként,
Szomorúbb lélek búsul majd utánad.
Ha idejöttél, tündökölj s dalolj csak,
E végtelen vízen büszkébben ússzál
S csudáljanak, hogy méltóbban repül
Zilált szárnyad az égi Szíriusznál.
Szent vagy s ha mégis lenyilaz az Éhség,
Mint vadludat rozsdás vessző találja,
Ne sírj, dalold el híres éneked,
Hogy nyögve várjanak újabb csodára!

Turcsány Péter: A pünkösdi úton

Mindenkiről tudnia kell valakinek,
mindenkinek tudni kell, hogy valaki tud róla.
Nem is elsősorban a kapcsolat fontos,
hanem a bizonyosság, a ráérzés,
hogy valaki együtt érez velünk.

A részvét kivirágzása.

E nélkül a magány a halál előszobája,
ezzel: az élet bemosolygása
zárt ablakon túlra.

Mintha egy fehér könyv lennék,
amelybe valaki ír.
Fehér betűkkel, és csak ő látja.
Én csak mutathatom azoknak,
akiket érdekel.

Angyalírás a napok
közömbös lapjaira.

Órakondulás
egy ódon faburkolatú dobozban,
nagyanyáink idejében,
amely kihullt az időből,
és ismét meghalljuk.

Szeretet és ragaszkodás szavai.

Kihez? Az emberi hűség közös lelkéhez.
Hűség az úthoz,
amelyre elküldöttek vagyunk
mint hírvivők.

Angyalok könyvét lapozzuk,
angyalok útját járjuk.

Somogyi Imre: Pünkösd napja

Aki nem tud a hit szárnyán
A magasba szállni,
Nem is tud a Megváltónak
Szentlelkére várni.

Ó, emberek! Krisztus nélkül
Mit ér ünneplésetek?
Nincs ott pünkösöd, nincs ott áldás,
Ahol nincs Szentlélek.

Azért tehát Őt várjátok!
Őt várjátok, – eljő
Hittel égő lelketekbe,
Mint a nyári szellő...

Eljön Krisztus szeretettel,
Eljön Szentlelkével,
Ha várjátok s imádjátok
Pünkösdi reménnyel!

Megtelik a szív és lélek
Nemes indulattal,
Ha bevonul oda Krisztus
Teljes diadallal.

Csak úgy lehet pünkösöd napja
Áldás, öröm, béke –
A győzelmes, igaz hitnek
Gyönyörű pecsétje!

Robert Fulghum: A törött tükör igaz története

Főiskolai előadások és hosszú értekezletek végén gyakran hangzik el a kérdés: "Van valakinek kérdése?" Akkor, amikor a hallgatóságot már úgymint elárasztották információval, és különben sincs több idő. Ilyenkor az embernek biztosan lenne egy-két kérdése. Például: "Mehetünk már végre?" vagy "Mi a fenére volt jó ez az egész értekező?" vagy "Hol lehet itt inni valamit?" A gesztus célja gondolom az, hogy az előadó jelezze vele, mennyire nyitott, de ha valóban felteszel egy kérdést, az előadó is, a közönség is gyilkos tekintettel néz rád. És mindig akad egy hülye - egy stréber idióta -, akinek van kérdése. Az előadó pedig válaszol rá. Azzal, hogy nagyrészt elismétli azt, amit egyszer már elmondott.

De ha még maradt egy kis idő, és egy kis csend támad a felszólítás után, általában fel szoktam tenni a kérdések kérdését: "Mi az élet értelme?" Az ember sohasem tudhatja, hátha valaki tudja rá a választ, és nagyon bánnám, ha lemaradnék róla, csak mert túl nagy a társadalmi gátlásom ahhoz, hogy én tegyem fel a kérdést. Amikor viszont felteszem, rendszerint abszurd húzásnak tekintik - az emberek nevetnek, bólogatnak, összepakolják a cuccaikat, és az értekező ezzel a nevetséges megjegyzéssel véget is ér. Egyszer, egyetlenegyszer történt csak meg az, hogy feltettem a kérdést, és komoly választ kaptam rá. Olyat, mely máig emlékezetes a számomra.

Mindenekelőtt el kell mondanom, hol történt, mert maga a színhely is különös jelentőséggel bír. Görögországban vagyunk. Egy Gonia nevezetű falu közelében, Kréta szigetének egyik sziklás öblében áll egy görög ortodox rendház. Mellette, a rendház által adományozott telken működik egy intézet, amelyet az emberek közötti megértésnek és megbékélésnek, különösen pedig a németek és a krétaiak egymáshoz való újbóli közeledésének szenteltek. Valószínűtlen feladat, tekintve a háborús idők keserű emlékét. A helyszín azért lényeges, mert az épület a malemi kis tábori repülőtérről néz, ahonnan a náci ejtőernyősök megszállták Krétát, és ahol a parasztok konyhakéseket és kaszákat forgatva megtámadták őket. A megtorlás rettenetes volt. Egész falvak lakosságát állították sorba és lőtték agyon, amiért megtámadták Hitler elit alakulatait.

Magasan az Intézet fölött temető van, benne egyetlen kereszt, amely a krétai partizánok tömegsíriját jelöli. Az öböl túloldalán pedig, egy másik hegyen van a náci ejtőernyősök katonai temetője. Az emlékműveket úgy helyezték el, hogy mindenki lássa őket, és örökké emlékezzenek az eseményre. Végül is a krétaiak egyetlen fegyvere a gyűlölet maradt, és sokan megesküdtek, hogy ezt a fegyvert soha nem fogják letenni. Soha többé.

A történelem eme vészterhes díszletei között, ezen a helyen, ahol a gyűlölet sziklája vastag és kemény, törékeny paradoxon egy olyan intézet léte, melyet a háború ejtette sebek begyógyítására hoztak létre. Hogy került ez ide? A válasz egy férfi neve. Alexander Papaderoszé. Filozófusdoktor, tanár, politikus, athéni lakos, de ennek a földnek a szülőtte. A háború végeztével arra a meg-

győződésre jutott, hogy a németek és a krétaiak sokat nyújthatnak egymásnak - sokat tanulhatnak egymástól. Hogy példát mutathatnak. Mert ha ők képesek egymásnak megbocsátani és alkotó kapcsolatot létrehozni, akkor minden nép képes rá.

Hogy rövidre fogjam a történetet, Papaderosznak sikerült. Az intézet valóra vált - eszmecsere terepe lett az iszonyat színhelyén -, és valóban alkotó együttműködés forrásává vált a két ország között. Már több könyvet is írtak azokról az álmokról, amelyek azáltal váltak valóra, amit az egyik nép a másiknak adott e helyen.

Mire én az egyik nyári ülőszakra az intézetbe érkeztem, Alexander Papaderos már élő legenda volt. Elég volt egy pillantást vetni rá: energia, fizikai erő, bátorság, intelligencia, szenvedély és lendület sugárzott belőle. Amikor pedig elbeszélgetett, vagy kezet rázott vele az ember, vagy jelen volt, ahol beszélt, megtapasztalhatta kivételesen felvillanyozó emberségét. Kevés férfiú ér fel saját hírnevéhez, amikor közelebbről megismeri az ember. Alexander Papaderos kivétel ez alól. A görög kultúrával foglalkozó, és a Görögország minden vidékéről meghívott értelmiségiek és szakemberek vezette kéthetes szeminárium utolsó délelőttiének utolsó előadásán Papaderosz felemelkedett a terem végében álló székéről, előrement, ott megállt az egyik nyitott ablakon beözönlő ragyogó görög napfényben, és kinézett. Mi pedig követtük a tekintét az öblön át egészen a német temetőt jelző vaskeresztig. Azután megfordult. És előadta a rituális gesztust: - Van valakinek kérdése? Csend ülte meg a termet. Ez a két hét egy egész életre elegendő kérdést vetett fel, de pillanatnyilag csak a csönd létezett.

- Nincs kérdés? - Papaderosz tekintete végigpásztázott a termen. Nos, jó. Föltettem a kérdést.

- Dr. Papaderosz, mi az élet értelme?

A szokásos nevetés jött válaszul, mindenki indulásra készen mocorgott. Papaderosz kezével csendet intett, és hosszasan rám nézett, szemével azt firtatva, komolyan kérdeztem-e. A szememből pedig azt olvasta ki, hogy igen.

- Rögtön válaszolok a kérdésére. Nadrágzsebéből elővette tárcáját, egy darabig egy bőr pénztárcában kotorászott, aztán kihalászott egy apró, kerek tükröt, nagyjából akkorát, mint egy negyeddolláros. És a következőket mondta:

- Kisgyermekkoromban, a háború alatt nagyon szegények voltunk, egy eldugott faluban éltünk. Egy nap az úton találtam egy darabokra tört tükröt. Egy német motorbiciklit lőttek ki azon a helyen. - Megpróbáltam összeszedni a tükör összes darabját, hogy összerakjam, de lehetetlen volt, így csak a legnagyobb darabot tartottam meg. Ezt itt ni. Aztán egy kövön kör alakúra csiszoltam. Játszani kezdtem vele, mint valami játékszerrel, és elbűvölt az, hogy olyan sötét helyekre tükrözhetem vele a fényt, ahova a nap sohasem süttött be - mély lyukakba, repedésekbe és sötét beugrókba. **Sportot űztem abból, hogy fényt bocsássak a legeldugottabb helyekre is.**

- Megtartottam a tükröcskét, és ifjúkorom üres pillanataiban elővettem. És újra elfogadtam a játék nyújtotta kihívást. Amikor férfivá értem, rájöttem, hogy ez nem egyszerűen gyermekjáték, hanem annak a metaforája, hogy mit is kezdhetek az életemmel. Rájöttem, hogy nem én magam vagyok a fény, még csak nem is a fényforrás. De a fény - az igazság, a megértés, a tudás – létezik, és sok sötét helyen csak akkor fog fényleni, ha én odatükrözöm. Csak egy szilánkja vagyok annak a tükörnek, amelynek teljes alakját és formáját nem ismerem. Ennek ellenére azzal, ami a rendelkezésemre áll, fényt tükrözhetek a világ sötét zugaiba - az emberek szívében lévő fekete foltokra -, és némely emberekben bizonyos dolgokat megváltoztathatok. Ez az, amire én törekszem. Ez az én életem értelme. Aztán fogta a tükröcskéjét, óvatosan tartva befogta az ablakon beáramló nappali fény sugarait, és az arcomra meg a padon összekulcsolt kezemre irányította. Sokat elfelejtettem már abból, amit azon a nyáron a görög kultúráról tanultam. De emlékezetem tárcájában még ma is ott hordok egy kicsiny kerek tükröt.

Édesanyám, egyetlen drága,
te szüzesség kinyílt virága,
önnön fájdalmaid boldogsága.

Istent alkotok (szívem szenved),
hogy élhess, hogy teremtsen mennyet,
hogy jó legyek s utánad menjek!

(József Attila)

haza
találni
csak
valakihez lehet
legyen bár
tűz és fény
melegség
aludttej és
almaillat
hársak árnya az

udvaron
virágok két oldalt
a téглаösvénynél
és fakapu
nyikorgó
üresen nem
haza
ház csak
kiadó
(Dobai Lili)